

הערות בהדלקת נרות שבת המשך לשיעור הקודם - שיעור 131

- 1) Guest lights before or after host 2) Lighting in well-lit room 3) Lighting in hotel 4) Lighting in סוכה then carrying נרות inside 5) Lighting with תנאי

I. בענין אורח הסמוך על שלחן בעל הבית אם מותר לו להדליק נר שבת בברכה בחדר שמדליק הבעל הבית עיין בשו"ת מנחת יצחק (חלק י - כ) שכשאשתו חולה ואינה בכיתה הוא נהג להדליק אפילו מחוץ לביתו בברכה ומדקדק תמיד להדליק קודם שמדליקים הבעל הבית דעל בעל הבית פשוט דחייב להדליק (וע"ש ראיתו ועיין בשיעור 130 מענין זה) וכתב שלאורחים אין חיוב של הדלקת נרות רק כדי שיהיה אור בבית משא"כ הבעל הבית שנוסף עליו גם חיוב גברא של הדלקת נרות ויכול להדליק בברכה גם שיש כבר אור בבית ומשמע מכל זה דיש חיוב הדלקת נר שבת אפילו אם אין חסר אור ועוד אף לפי האשל אברהם מבוטשאטש דיכול להדליק בברכה מ"מ נכון שהאורח ידליק מקודם

II. אי יש לברך על תוספת אורה בזמנינו שיש אור האלעקטרי דלכאורה אין אור מתוסף כ"כ והוי כעין שרגא בטיהרא מאי מהני

(א) עיין בשו"ת תשובות והנהגות (ג - קג"ז) שכתב שהגר"א בביאורו (ח"ח תקר"ט ד"ה "גזשו") מגדיר מהו החילוק בין כבוד שבת לעונג שבת ומציין שהחיובים מערב שבת כגון כסות נאה והכנת אכילה סמוך לשבת זה מדין כבוד משום דמעוד יום המה אבל האכילה בשבת עצמה הוא מדין עונג דוקא ולכן הדלקת נרות מבעוד יום מדין כבוד שבת ואין חילוק אם אור האלעקטרי דלוק או לא והוא לא סבר כרב משה פיינשטיין שצריך לכבות האור אלעקטרי ושוב תדליקנו ועולה הכרחה לתרווייהו (וכן משמע מהציץ אליעזר חלק י"ג - כ"ז ד"ה "מס" כתשובות והנהגות)

(ב) ועיין בספר פני שבת (סימן רס"ג - כ"ז) שכתב שם בשם האדמו"ר מקלויזנבורג דלהדליק נרות לכבוד בכל הזדמנות חשובה לסעודת מצוה והוי מגדר כבוד שבת ועוד כתב אפשר כשהאור האלעקטרי מאיר ובא ואחד כבר הדליק נרות לכבוד שבת שוב אין על האחרים להדליק ולברך והובא מהגאון מקלויזנבורג דשייך בזה הגדר של כבוד שבת דיותר נרות שמדליקין בשביל השבת הוי יותר כבוד וכיון שמנהיגנו כמ"ש הרמ"א לברך על תוספת אורה שפיר מברכין גם האידנא וראיתו ממג"א (רס"ג ס"ק ט"ו וכו') וממחצית השקל לגבי הדלקת נרות בביהכ"ס לאשה בליל טבילתה. ולי נראה דאין זה נכון עיין רש"י (שבת כ"ה:) דכבוד שבת הוא שאין סעודה חשובה אלא במקום אור כעין יממא משמע דתכלית האור לעשות יממא ואם לאו אין חיוב הדלקה והברכה הוי לבטלה כמו שסבר רב משה

(ג) ועוד ראיה לדברי רב משה מספר תוספות שבת (סימן רס"ג - ה) וז"ל ונראה לחלק דכשמדליק במקום אכילה מקרי עונג דאכילה לא סגי בלא נר כדפירש"י דהאי מאן דאית ליה סעודה לא ליכליה אלא ביממא אבל כשמדליק במקומות אחרים שלא לצורך אכילה אינו אלא כבוד שבת. ולי נראה דזה בגדר מברית ארי משא"כ במקום אכילה זה הכנה למעשה אכילה שהוא לקיום מצוה של עונג וזה לא כהגר"א וממילא אם יש אור רב בחדר קודם ההדלקה אין צריך עוד אור והוי ברכה לבטלה. ועיין בערוך השלחן (רס"ג - ג) שתמה על דברי התוספות שבת ועיין בביאורים על התוספות שבת שמתרץ דבריו.

(ד) ועיין בשש"כ (מ"ג - ל"ד והערה קע"ח) שכתב בשם הגרש"ז אויערבך

1. דצ"ע בנרות של שמן אשר בזמנינו לא נהוג כלל להדליקם לכבוד או להרבות באור על ידם וליהנות מריבוי האור איך אפשר לברך על זה ומלמד זכות וכתב וז"ל דכמו שמברכים על הדלקת נרות חנוכה בבית הכנסת גם לדעת הב"י שאין מברכים על הלל בר"ח היינו משום שהברכה היא בימים כאלה שכולם מברכים בבית בנוסח זה והכי נמי במנהג חשוב כזה גם קבלו על עצמן הדלקת נרות לכבוד שבת בכל אופן שהוא וצ"ע עכ"ל
2. ועוד כתב דיו"ט שחל בערב שבת נכון להדליק נרות שבת לפני שהחשמל נדלק דהיינו

קודם שהדליק השעון שבת האור מטעם שרגא בטיהרא מאי מניא (שש"כ מ"ד - הערה ל"ו)
3. ועוד כתב איך יכול להתיר אם מדליק נרות שבת זמן רב לפני השקיעה שאור היום עוד
בהיר ואין הוא נהנה מן האור של הנרות ולכן צריך להדליק נרות שבת באופן שיכול
ליהנות מהם מבעוד יום כגון בזוית החדר שאין האור בהיר ולמעשה צריך להחמיר
כשיטת רב משה ורב ש.ז. אויערבך

4. ואם יש להדליק אור החשמל לפני הדלקת נרות כרב משה או אחריו (שש"כ מ"ג - ל"ה)
אולי יש להכריע שתדליק האורחת את אור החשמל לפני שמדליקה את נרותיה ותכוין
גם על החשמל משום שלאורחים אין חיוב של הדלקת נר רק כדי שיהיה אור בבית
משא"כ הבעלת הבית שנוסף עליה גם חיוב הבית ויכול להדליק גם כשיש אור ותדליק
נרותיה מיד אחר הדלקת החשמל וגם היא תכוין על שניהם ואם אין שם אורחת עביד
כמר עביד ועביד כמר עביד ואלו שאין נזהרין בכל זה יש על מי לסמוך כמו שכתבנו

III. הדלקת נרות במלון

(א) עיין בספר חובת הדר (דף ט"ז) שהאוכל אצל חבירו ומחשיב עמו על כל פרט הוי
כאוכל משלו אבל אם משלם סכום כולל לכל צרכיו הוי כאוכל משל בעל הבית וכשבעל
המלון מדליק שם פשוט שכולם נפטרים בהדלקתו אם לאו דינם כבני בית אחד ואחד
מדליק לכולם ואם יש לו חדר המיוחד ידליקו שם בברכה

(ב) בהרבה בתי מלון הונהג שמשמין שלחן אחד בזוית החדר וכל האורחים מדליקים שם
עיין בשו"ת חמדת צבי (ה - י"ט) שכתב דשתי רעות עושים בזה דעיקר כבוד שבת בנרות
שעל השלחן שאוכלים שם וגם יש חשש ברכה לבטלה במה שמדליקים בפרוזדור ולא נהנה
מן האור והיה ראוי שידליקו על השלחן או לכה"פ כל אחד בחדרו

(ג) עיין בשש"כ (מ"ה - ט) שתדליק את הנרות בקירוב מקום לשלחן האוכל (ולא תדליק אותם
בפינה מרוחקת ממקום אכילתם) או בחדר המיוחד. ואם מדליקים לא באותו חדר שאוכלים
שם דלאו שפיר עבדי. ועיין בספר Radiance of Shabbos (דף 13) בשם רב משה פיינשטיין
דאם הדלקת הנרות מרוחקת ממקום אכילתם חשוב לברכה לבטלה. ולמעשה צריך כל אשה
להדליק לכל הפחות נר אחד במקום אכילה בברכה (שו"ע סעיף ה - וצנה"ל ד"ה "שתי פתילות")

IV. עוד הערות

(א) עיין במג"א (רס"ג - ט"ו) שכתב מהשל"ה דלא יברכו שנים במנורה אחת שיש להן
קנים הרבה והמתצית השקל הביא הא"ר בשם זקנו הגאון מהר"ש שהתיר

(ב) עיין במג"א (רס"ג - כ"ה) דמקום שמשתמשים לצורך אכילה רשאי לברך

(ג) הדלקה עושה מצוה גם בנר שבת עיין במ"ב (ס"ק מ"ח) וממילא המדליק בסוכה
ומטלטלין לתוך הבית לא יפה הן עושין

(ד) אין מדליקין מנר לנר עיין בבה"ל (רס"ג - ה ד"ה "שתי פתילות") דצריך שמש להדלקת
נר שבת (בשם אליהו רבה)

(ה) תנאי מועיל בהדלקת נרות אבל אין להתנות כי אם לצורך מאחר שהבה"ג סבר דלא
מהני תנאי (מ"ז ס"ק מ"ד) והנסיעה לכותל המערבי לא נחשבת לצורך שהיא מותר לה לעשות
תנאי (שש"כ מ"ג - הערה קל"ז) ששם הגרש"ז אויערבך) ועיין עוד בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י - י"ט)

(ו) יום טוב שחל בשבת לא מהני תנאי לכו"ע דברכת שהחיינו יש בו משום קדושת
עיצומו של יום ולא שייך להתנות שעדיין חול (שו"ת ציץ אליעזר חלק י - י"ט)

(ז) ותנאי לחצאין אינו מועיל וראיה דמדליק ואחר כך מברך שו"ת הר צבי (קל"ט)